

در بسته های اینترنت حجم سایت های داخلی با تعرفه بین المللی حساب می شود

امپراطوری اپراتورها با تعرفه های مبهم

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

و چشم اندازها و آینده نگری ها در ایران به سمت ساعتی شدن پیش می رود، یعنی ششانه برای چند سال آینده، نه چندان ماهه و نه حتی چندروز

همین دو سبب پیش با یکی از دوستان صحبت می کردیم در ارتباط با اینکه دورنمای برنامه ریزی

که کم کم فقط توان برنامه ریزی برای چند ساعت آینده را دارید. افزایش نرخها، تغییرات متعدد و شگفت انگیز و فشارهای روزافزون اقتصادی و معیشتی وضعیت را به جایی رسانده که تنها در فهم و گزیننده قابل قیاس با همان اصحاب کیفه خواهند بود. این تغییرات هم آنطور که مشخص است و روز به روز هم بیشتر مشخص می شود، محدود به یک مساله و کالا و خدمت خاص نیست. در این اوضاع ناگهان چشمه مان به افزایش

حدود دوبرابری بسته های اینترنتی آن هم در این شرایط خاص کرونایی و استفاده چندبرابری مردم از این شبکه مخابراتی هندی روشن شد. افزایش قیمت هایی که خیلی زود واکنش ها به آن با بهره گرفتن هر کس از توان خودش آغاز شد و مردم در فضای مجازی موضع گیری کردند و تا توانستند از خجالت مسئولان حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در آمدند. البته تا اینجا و حالا که من در حال نوشتن این خطوط هستم،

۱۱ میلیون مشترک تلفن همراه با ۷۰ میلیون کاربر اینترنت همراه در ایران

بگذارید قبل از مرثیه سرایی برای این مساله تغییر قیمت های عجیب و به یکباره اپراتورها در ارائه خدمات اینترنتی کمی اطلاعات دیگر را مرور کنیم و استدلالات های محکمی برای انتقادات خود دست و پا کنیم. براساس اطلاعات موجود، تعداد مشترکان تلفن همراه در ایران در سال ۱۳۹۵، ۸۲ میلیون و ۹۰۲ هزار و ۹۷۸ بوده است. این تعداد در سال ۹۶، به ۸۸ میلیون و ۳۴۱ هزار و ۷۲۳ نفر رسید و در سال ۱۳۹۷ هم ۹۳ میلیون و ۳۶ هزار و ۵۸۴ نفر مشترک تلفن همراه بوده اند. براساس آخرین اطلاع سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی تا پایان سال ۹۸ تعداد مشترکان از ۱۰۰ میلیون هم عبور کرده و به ۱۱۸ میلیون و ۲۵ هزار و ۴۵۲ مشترک رسیده است که این تعداد مشترک ضریب نفوذ استفاده از تلفن همراه بین ایرانی ها را از ۱۰۴/۰۴ درصد در سال ۹۵/۵۳/۱۱۰ در سال ۹۶/۹۶/۱۱۳/۳۴ با رشدی چشمگیر به ۱۰۷/۰۷/۱۴۴/۲۰۷ در سال ۹۸ رسانده است و این یعنی نقش بسیار بالا و تعیین کننده تلفن همراه در زندگی ایرانی ها. نکته قابل تامل در ارتباط با این مساله رشد ۲۵ میلیون نفری تعداد مشترکان تلفن همراه در سال ۹۸ به نسبت سال ۹۷ است. مساله مهم دیگر اما تعداد مشترکانی است که از اینترنت همراه بهره می برند، براساس آمار موجود در این بخش، تعداد ایرانی هایی که با اینترنت همراه به اینترنت متصل بوده اند، از ۳۰۰ هزار نفر که حدود ۶ سال قبل این امکان را داشته اند، به چیزی حدود ۷۰ میلیون نفر در سال اخیر رسیده است. دوبرابر شدن تعداد کاربران اینترنت همراه از سال ۹۶ تا ۹۹ هم مساله جالب توجهی است. (تعداد کاربران اینترنت همراه تا پایان سال ۹۶ حدود ۳۳ میلیون نفر بود) سهم اپراتورهای تلفن همراه هم از کل تعداد مشترکان به ترتیب ۵۲/۱۴ درصد همراه اول، ۲۳/۴۵ درصد ایرانسل، ۲/۳۹ درصد رایتل و ۰/۱۰ درصد سازمان منطقه آزاد کیش است.

ایران در صدر کشورهای پرمصرف اینترنت در ایام کرونا

تا الان دو قطعه از پازل تهیه و تکمیل این گزارش و انتقاد به ماجرای افزایش تعرفه های اینترنت همراه را به سرانجام رساندیم. قطعه سوم اما مربوط به افزایش استفاده از اینترنت در ایام کرونایی است. به هر حال این مساله کرونا همچنان ماجرای داغی است، هنوز خیلی از مردم خانه نشینی را به هر امر دیگر و تفریح دیگری ترجیح می دهند. این ماجرا البته در اسفندماه و فروردین ماه گذشته اوج خود را هم تجربه کرد و میزان استفاده ایرانی ها از اینترنت به طرز چشمگیری افزایش پیدا کرد. براساس آماری که توسط موسسه KASPR ب Datahaus منتشر شد، ایران در بازه زمانی ۱۸ تا ۲۰ مارس و در مقایسه میزان مصرف اینترنت با بازه زمانی ۱۲ تا ۱۴ فوریه از نظر فشار وارده بر زیرساخت های ارتباطی و مخابراتی برای مصرف کرونا به رتبه اول را در جهان کسب کرده است و کشورهایی مانند مالزی، اکوادور و کلمبیا رتبه های بعدی را کسب کرده اند. براساس تحلیل های موجود بخش عمده این فشار بر اینترنت ناشی از استفاده از فضای مجازی برای مشاهده فیلم و سریال و استفاده از خدمات پخش ویدئوی آنلاین است. در آمار

۸۷ درصد مردم ناراضی از کیفیت خدمات اینترنتی

از سوی مردم امکان پذیر بود، ۸۷/۳ درصد کاربران با انتخاب گزینه «خیر» ناراضی خود را از سرعت اینترنت اعلام کرده و تنها ۱۲/۷ درصد کاربران نسبت به این سروس ابزار رضایت داشته اند. پیش از این آذری چهرمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز در صفحه شخصی خود در توئیتر چنین نظر سنجی ای را انجام داد و آنجا هم ۶۸ درصد پاسخ دهندگان اعلام کردند که درگیر افت سرعت اینترنت هستند. طبق این نظر سنجی و البته نظر سنجی های قدیمی تر و شواهد موجود و متعدد، کیفیت پایین خدمات اینترنتی، هم از لحاظ سرعت و هم قیمت همیشه مورد اعتراض مردم بوده است و زمانی که یاد نداریم میزان رضایت عمومی از کیفیت اینترنت در کشور بیش از میزان ناراضی ها بوده باشد. برای اثبات این ادعا هم خیلی لازم نیست به اخبار سال های قبل رجوع یا باز هم به تجربیات شخصی خود اکتفا کنیم. براساس اطلاعات استخراج شده از سامانه ۱۹۵ که با هدف ثبت و پاسخگویی به شکایات مردم در حوزه سروس های ارتباطی، پستی و فناوری اطلاعات در سال ۹۱ راه اندازی شد، تعداد شکایت ها در این سامانه طی سال ۹۷، ۶۲ هزار و ۵۰۰ شکایت بود که این میزان شکایت در بازه زمانی ۹ ماهه تا پایان آذر ۹۸ به ۸۴ هزار شکایت رسید.

درآمد نجومی اپراتورها با افزایش تعرفه خدمات اینترنت همراه

درآمدی ۶۰ درصدی از بازار تلفن همراه ایران را در اختیار دارد. تعداد مشترکان دنیای همراه اول در سال گذشته ۳۳ میلیون و ۹۱۰ هزار نفر بوده است که از این تعداد بالغ بر ۲۱۷/۵ میلیون نفر از خدمات نسل چهار استفاده کرده اند. میزان مصرف دیتا در شبکه همراه اول دوهزار و ۱۲۳ پتابایت بوده است که رشد ۲۵٪ برابری نسبت به ابتدای سال ۹۸ را نشان می دهد. همچنین مشترکان همراه اول در اسفند سال ۹۸ رکورد استفاده از ۱۱ پتابایت اینترنت در روز را شکستند. طبق اعلام مدیرعامل همراه اول و با یک حساب سرانگشتی با نظر گرفتن دوبرابر شدن تعرفه های اینترنتی، درآمد هشت هزار و ۸۱۳ میلیارد تومانی این شرکت احتمالاً در آینده ای نه چندان دور (در صورت ثابت ماندن متغیرها، تعداد کاربران، میزان مصرف و...) دوبرابر خواهد شد و به حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان خواهد رسید!

درصد این بودیم که اطلاعات مربوط به درآمد های شرکت ایرانسل از محل اینترنت همراه مشترکان این شرکت را هم داشته باشیم منتها به آماری در این رابطه دسترسی پیدا نکردیم. با این همه می توان (با استناد به میزان سهم این شرکت که کمی کمتر از همراه اول است) و تخمین برقراری نسبت بین درآمد های همراه اول، عایدی ایرانسل را هم پیش بینی کرد. عایدی ای که اندکی کمتر از همراه اول خواهد بود (سهم ایرانسل از تعداد مشترکان تلفن همراه در کشور حدود ۱۰ درصد کمتر از همراه اول است).

کیفیت ها باید به حالت قبلی بازگردند!

سنگین و انتقادات جدی در فضای مجازی و رسانه ای، حسین فلاح جوشقانی معاون وزیر ارتباطات و رئیس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی در صفحه توئیتر خود نوشت: «بالا بردن قیمت در برخی اپراتورهای تلفن همراه، در حالی که مردم به دلیل شیوع کرونا وابستگی بیشتری به فضای مجازی پیدا کرده اند، غیرمنطقی و غیرمعقول است و سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با آن مخالفت کرده است. برخورد قانونی با اپراتورهای متخلف از صبح با ارسال اخطار آغاز شد. قیمت ها باید به قبل بازگردد». وی همچنین با اشاره به مصوبه ۲۶۶ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات گفت: «براساس این مصوبه اپراتورهای مسلط (SMP) برای تغییر تعرفه های عادی و تشویقی سروس های شان باید تایید رگولاتوری را دریافت کنند. با توجه به اینکه افزایش قیمت در برخی اپراتورهای تلفن همراه بدون تایید رگولاتوری انجام شده، این افزایش قیمت ها برخلاف مقررات است و این اپراتورها باید در سریع ترین زمان قیمت سروس های شان را به قیمت قبلی بازگردانند.»

ایرپاتورها هزینه اینترنت بین الملل را برای شبکه داخلی دریافت می کنند! این پول ها باید به مردم برگردد

استفاده از VOD های داخلی، مثل پلیلیمو، نماوا و... حدود یک هفته اخیر، ما با این پدیده مواجه شدیم که اپراتورها قیمت پهنای باند بین الملل را غیرقانونی و بسیار زیاد تغییر دادند. به طوری که شما وقتی ۱۰ گیگابایت را ۳۰ هزار تومان می خریدید، الان ۷ گیگابایت را ۴۰ هزار تومان می خرید و عموماً چون این پهنای باند صرف چک کردن پلتفرمی مثل تلگرام می شود (طبق آمار اعلامی از طرف خودشان می گویند ۷۰ درصد پهنای باند صرف پلتفرم های خارجی مثل اینستاگرام، تلگرام و... می شود) و شما هم هزینه زیادتری پرداخت می کنید و هم پهنای باندی که دارید کمتر است. اپراتورها احتمالاً این کار را انجام داده اند تا کاربر را به سمت استفاده از شبکه داخلی سوق دهند، ولی اطلاع رسانی ضعیف و این اختلاف قیمتی که منجر شده است کاربر هزینه بیشتری را پرداخت کند، امری غیرقانونی است و این هزینه باید برگشت بخورد یا به حساب کاربر منظور شود تا برای پهنای بین الملل در آینده از آن استفاده کند. آنچه الان قانون داخلی است و طبق پروانه ای که به اپراتورها داده اند، کسانی که شارژ گرفتند می توانند با سامانه ۱۹۵ تماس بگیرند، شکایات شان را ثبت کنند تا از لحاظ قضایی پیگیری شود، اگر هم ترتیب اثر داده نشد محاکم قضایی به صورت عام می توانند به این مساله ورود و به آن رسیدگی کنند.»

در دنیا در این شرایط هزینه ها را کاهش می دهند، اینجا افزایش!

کیوان نقره کار، فعال و کارشناس حوزه فناوری در ارتباط با مساله افزایش ناگهانی تعرفه خدمات اینترنت همراه آنسوی اپراتورها به «فرهنگستان» گفت: «بحث تعرفه گذاری، تعیین نرخ و به صورت کلی قیمت گذاری برعهده سازمان تنظیم مقررات است که قیمت گذاری را انجام دهد و توجه می باشد که هزینه ها در ارتباط با خدمات اینترنتی ابلاغ می کند. بنابراین هیچ کدام از سروس دهنده ها و اپراتورها خودشان نمی توانند جدای از ابلاغ و تصمیمات سازمان تنظیم مقررات تعیین قیمت کنند و باید حتما اجازه بگیرند. اگر خود سازمان تنظیم مقررات نسبت به این تغییر قیمت های ناگهان واکنش نشان داده است باید منتظر بمانیم و ببینیم سروس دهنده ها با چه سازوکاری چنین اقدامی کرده اند و در آینده چه خواهد شد. در ارتباط با اینکه چرا اصلاً و اساساً این تغییر قیمت اتفاق افتاده هم باید بگویم شاید اینترنتی که ارائه دهندگان تهیه می کنند خیلی متاثر از تغییر قیمت های موجود در بازار